

εὐγένεια ὡς πρώτην βᾶσιν ἔχει τὸν πρὸς τὰς γυναῖκας σεβασμόν, ὁ σεβασμὸς δὲ οὗτος οὐδαμῶς διδάσκεται τόσον καλὰ ὅσον ἐπὶ τῶν μητρικῶν γονάτων! Ὁ νέος οὗτος ἀνετράφη ὑπὸ τῆς μητρὸς του!

— Ἐχετε δίκαιον, μοὶ εἶπεν ὁ γείτων μου ἡ μήτηρ του τῷ ἐνέπνευσε τὴν εὐγένειαν ταύτην, αὕτη τῷ τὴν ἐκκληροδότησε, ἀλλὰ δὲν τῷ ἐδίδαξεν αὐτήν. Τὴν ἔχει ἐκ φύσεως. Ἡμέραν τινά, ὅτε ἦτο πέντε ἐτῶν παιδάριον, συναντᾷ πτωχόν τινα πολὺ γέροντα καὶ πολὺ ἀνάπηρον. Ἡ μήτηρ δίδει ἐν πεντάλεπτον εἰς τὸ παιδίον, τὸ ὅποιον φέρε αὐτὸ πρὸς τὸν γέροντα, ἀλλὰ τὴν στιγμήν καθ' ἣν τὸ ἐνεχειρίζεν ἐξέβαλε πρῶτον τὸ πιλίδιον του καὶ τὸν ἔχειρέτισε. Δὲν σᾶς φαίνεται ὠραῖον; Ὅποιον βαθὺ δίδαγμα! Τὸ παιδίον τοῦτο ὕπερ ἀποκαλύπτεται πρὸ τῆς πτωχίας, καὶ προσθέτει τὴν ἐλεημοσύνην τῆς καρδίας εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τῆς χειρὸς, μᾶς δεικνύει τὴν εὐγένειαν ὑπὸ νέαν ὄψιν! Τὸ χάριεν ἐκεῖνο παιδίον μᾶς λέγει ἐν ἀγνοίᾳ του, ὅτι πρέπει νὰ τιμῶμεν εἰς ἕκαστον ἀνθρώπινον ὃν πλάσμα τοῦ Θεοῦ καὶ ἀδελφὸν ἐν ὀδύνῃ. Χάρις εἰς αὐτὸ ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ συμπληρώσωμεν τὴν φράσιν τοῦ Βωθενάρχη λέγοντες: «Ἡ εὐγένεια ὁμοιάζει πρὸς τὰς μεγάλας ἰδέας, διότι ἀπορρέει ὡς αὗται ἐκ τῆς καρδίας.

(Ern. Legouvé)

ΠΑΥΛΟΣ ΔΕΡΟΥΛΕΔ

Ἀπὸ τίνος διατρίβει ἐν Ἀθήναις ὁ περιφανὴς γάλλος ποιητῆς καὶ πρόεδρος τοῦ ἐν Γαλλίᾳ «Συνδέσμου τῶν Φιλοπατρίδων» Παῦλος Δερούλεδ, ὅστις ἐπικείμενον νομισὰς τὸν πόλεμον, ἤλθεν ὅπως ἀγωνισθῆ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐτοιμῶς ἔχων καὶ δεκακισχιλίους ἐμπειροπολέμους ἀνδρας. Ὁ κ. Δερούλεδ, ἀφ' οὗ γενναίως ἐπολέμησεν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης παρασημοφορηθεὶς ἐπ' ἀνδρείᾳ, ἔγραψε φλογερὰ ποιήματα ὑπὸ τὴν προσωνομίαν *Ἄσματα τοῦ στρατιώτου*, *Νέα Ἄσματα τοῦ στρατιώτου*, *Ἐμβατήρια καὶ σαλλίσματα*, τὰ ὅποια διὰ τὸ γενναῖον τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τὸ εἰλικρινές τοῦ αἰσθήματος οὐ μόνον ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημείας ἐβραβεύθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἔτυχον παρὰ τοῦ κοινῶ ἑκατοστύας ἀριθμούντα ἐκδόσεων.

Τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ἀνδρὸς μαρτυρεῖ καὶ τότε. Μετὰ τὸν πόλεμον οὐ μετέσχε ὡς ἐθελοντῆς ὁ Δερούλεδ προὔτιθετο νὰ παραιτηθῆ τὸν βαθμὸν αὐτοῦ ὡς ἀξιώματικοῦ· εἶχεν ἤδη δημοσιεύσει τὰ *Ἄσματα τοῦ στρατιώτου* καὶ ἐμελλε νὰ ἀρσιωθῆ ὅλος εἰς τὴν ποίησιν, εὐπορος ὢν καὶ δυνάμενος νὰ διαθέσῃ κατὰ βούλησιν τὰ καθ'

ἑαυτὸν· ἀλλ' ὁ συναγωνιστῆς αὐτοῦ ταγματάρχης Λὰν τῷ εἶπε:

— Ἐξεδώκατε ὠραῖον ἔργον, τὸ ὅποιον θὰ ὠφελήσῃ πολὺ τὴν Πατρίδα. Θέλετε νὰ πράξετε κατὰ τι καλλίτερον ἀκόμη; Μείνετε μαζί μας, εἰς τὸν στρατὸν αὐτόν, ὃν ἀγαπᾶτε πολὺ καὶ ὅστις σᾶς ἀγαπᾷ ἤδη. Κατετάχθητε μόνον δι' ὅσον χρόνον διαρκέσῃ ὁ πόλεμος. Ἀλλὰ— τὸ λέγετε δὲ καὶ σεῖς ὁ ἴδιος,— ἡ εἰρήνη αὕτη εἶνε ἀπλῆ ἀνακωχή, ὁ πόλεμος δὲν ἐτελειώσε, οὐδὲ ὀκαιρὸς τῆς ὑπηρεσίας σας ἔληξε. Ὁ στρατὸς ἔχει ἀνάγκην ἐκείνων, οἵτινες ἀφ' οὗ ἔδωκαν τὸ καλὸν παράδειγμα ἐν καιρῷ πολέμου, εἶνε ἱκανοὶ νὰ δώσωσιν αὐτὸ καὶ ἐν καιρῷ εἰρήνης. Εἰξεύρω ὅτι σᾶς ζητῶ μεγάλην θυσίαν, ἀλλὰ θὰ τὴν κάμετε.

Καὶ οὕτως ὁ Δερούλεδ ἔμεινεν ἐν τῷ στρατῷ ἐπὶ ἕξ ὅλα ἔτη, ὅτε παρητήθη κατ' ἀνάγκην διότι πεσὼν ἐκ τοῦ ἀφηνιάσαντος ἵππου αὐτοῦ ἔθραυσε τὸν ἀριστερὸν πόδα. Ἐκτοτε ἐπεδόθη εἰς τὰ γράμματα, ἐποίησε τὸν *Ἔτραν* καὶ τὴν *Μωαβίτιδα* καὶ ἄλλο παρεσκευάζε δρᾶμα, ὅτε διωρίσθη μέλος τῆς παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῆς Γαλλίας συστάσεως ἐπιτροπείας πρὸς στρατιωτικὴν παιδαγωγίαν τῶν μαθητῶν. Ὁ ποιητῆς παραιτήσας καὶ αὐθις τὴν ποίησιν, εἰργάσθη ὀλοψύχως πρὸς ὄργανωσιν ἀληθοῦς πατριωτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἀγωγῆς τοῦ ἔθνους αὐτοῦ. Ἀλλὰ διχογνωμήσας πρὸς τὸν Ἰούλιον Φερρῆ παρητήθη τῆς ἐπιτροπείας· τότε δὲ μέλη τινὰ αὐτῆς τῷ εἶπον:

— Ἄν παρητήθητε διότι θέλετε νὰ ἐπαναλάβητε τὰς φιλολογικὰς σας ἐργασίας, δὲν ἀντιλέγομεν· ἀλλ' ἂν παρητήθητε, ὅπως νομίζομεν, διότι δὲν ἔγιναν δεκταὶ αἱ ἰδέαι σας καὶ δὲν ἐφηρμόσθησαν, τότε ἰδρύσατε μεθ' ἡμῶν Ἐταιρίαν τινὰ πρὸς διάδοσιν πατριωτικοῦ φρονήματος καὶ ἡμεῖς δεχόμεθα καὶ ἐφαρμύζομεν τὰς ἰδέας σας. Σεῖς εἰσθε ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀρμόδιος νὰ γίνητε ὁ πρωτοεργὸς τῆς ἀναμορφώσεως ταύτης. Βαδίσατε καὶ θὰ σᾶς ἀκολουθήσωμεν.

Ὁ Δερούλεδ ἱδρυσεν τότε, συνεπικουρούντων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, ὡς τοῖς ιστορικοῦ Ἑρρίκου Μαρτέν, τὸν «Σύνδεσμον τῶν φιλοπατρίδων», ἔκτοτε δὲ ἐργάζεται ἀνεκτότως πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ ἔθνικοῦ φρονήματος παρὰ τῷ ἔθνει αὐτοῦ.

«Δὲν μεριμνᾷ οὐδὲ ὅπως περὶ ἑαυτοῦ, γράφει ὁ Κλαρετῆ. Καταναλίσκει τὸν χρόνον, τὰς δυνάμεις, τὸ χρῆμα αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ ἔργου τουτοῦ, ἡμεῖς δὲ οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν ἀπαιτούμεν—ἐπιμόνως ἀλλὰ ματαίως—νὰ φανῆ πλείον τι φίλαυτος· τῷ λέγομεν, ὡς καὶ οἱ οἰκτεῖοι αὐτοῦ ἔξαπαντος λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι πρέπει νὰ συμπληρώσῃ τὸ φιλολογικὸν αὐτοῦ ἔργον, καὶ ὅτι οἱ ὠραῖοι στίχοι ὑπηρετοῦσιν ὁμοίως καὶ ἀνυψοῦσι τὴν πατρίδα. Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀκούει.»

Τοιοῦτος διὰ βραχέων ὁ γενναῖος ἀνὴρ, ὅστις

ἦλθε νὰ προσεέγκη τὸν βραχίονα αὐτοῦ τῇ δυστυχεῖ ἡμῶν Πατρίδι ἐν τοῖς χαλεπωτάτοις τουτοῖς καιροῖς.

K*

ΚΑΛΟ ΚΟΝΑΚΙ

('Εκ τῶν τοῦ Παύλου Δερουλέδ.)

— Ἄ φτωχομάνα, τί χαλᾶς 'εἶς τὴν τῆξι τόσα ζύλα !
Ζεστό 'ναι τὸ καλὺθι σου καὶ δίχως τῆ φωτιά !...
'Εστίνωσα· τοῦ κρύου πιὰ δὲ 'νοιώθ' ἀνατριχίλα,
Κρύβε τὰ ζύλα σου . . . διψοῦν φωτιὰ τὰ γερατεῖα

Καὶ τρέμεις σὺ, γερόντισσα . . . Μὰ ἡ καλὴ γρηοῦλα
Μοῦ κάνει τὸν κουρὸ καὶ νά, τῆ χόβολη σκαλίει . . .
Πετᾶ μὴν ἀγκαλιὰ κλαδῖα 'εἶς τὴν τῆξι καὶ γιομίζει
Καπνὸ καὶ λάμψι μονομῆς ἢ φτωχοκαλυδοῦλα . . .

— «Ζεστάσου, παληκάρι μου, καὶ τουρτουροχρονίζει ! . .

— Ἄ φτωχομάνα ! δὲν πεινῶ !.. ταυγά σου, φτωχομάνα,
Τὸ σῶμα βρτσινάτο σου γιὰ σένα νὰ φυλάς . . .
'Εγὼ ξεροτραγάνισα 'εἶς τὸ δρόμο κουραμένα . . .
Ταυγά, τὸ βρτσινάτο σου γιὰ μένα μὴ χαλᾶς !..

Μὰ τί τραπεζομάνηλα μοῦ στρώνεις, χριστιανὴ μου !
'Ἄς λείπουν, σταυροπόδι 'γὼ τὸ τρώω τὸ ψωμί ! . .
Τραπέζι 'χω τὸ γόνατο, μαχαίρι· τὸ σπαθὶ μου,
Καὶ μὲ τὴ βούκ' ἀμάσσητη, πετσοῦμαι 'εἶς τὴ γραμμὴ !

« — ὦ, φέε, παληκάρι μου καὶ πιὲ καὶ τὸ κρασί μου ! »

Μὰ τὰ σεντόνια τί τὰ θές ; . . . Γιὰ μένανε παλάτι
Θὲ νάν' ὁ ἀχεριωνάς σου, ποῦ εἶς 'ἀχερο παχὺ,
Παίρνει τὸ μέτρο του κάνει καὶ στρώνει τὸ κρεβάτι . . .
'Ἐκεῖ, κυρά, 'σὰ βρασιλιᾶς, κοιμοῦμ' ὡς τὸ ταχὺ !..

Μὰ κείνη πάλι τὸ γουδί, γουδί τὸ γουδοχέρι !
Σεντόνια στρώνει κάτασπρα, ποῦ μοχαρκαρτουροῦ
Σπιτίσιμα πλύσι, ἀλουσιὰ καὶ δάφνη καὶ νυχτέρι
Καὶ 'εἶς τὸ σεντούκι στιθακτὰ τὸν ξένο καρτεροῦν !..

« — Παιδί μου, πέσε, κάμ' ἐδῶ κονάκι καὶ λημέρι !.. »

Γλυκοχαράζει καὶ βαρεῖ ἄργα γλυκὰ ἢ θιάνα . . .
Ξυπνῶ, πετσοῦμαι 'εἶς τὸ λεπτὸ νὰ τρέξω 'εἶς τὴ γραμμὴ !
'Ἐμπρός ! σ' ἀφίνω ! ἔχε γεῖά !.. μ' ἀλήθεια, φτωχομάνα,
'Σὰν πιὲ βαρὺ τὸ σάκκο μου ἀνοιώθω 'εἶς τὸ κορμί !..

Γιατί, καλὴ γερόντισσα, 'σὰ μάννα μου, σὺ ξένη,
Τόσο πολὺ μ' ἐχάιδεψες ; γιὰ πὲς μου, σὲ 'ρωτῶ . . .
Κ' ἐκείνη μισογελαστή, μισοκλαμμένη κραινεῖ . . .

« — Ἐχω κ' ἐγὼ τ' ἀγόρι μου, παιδί μου, 'εἶς τὸ στρατό ! »

(Μετάρραξαι Κλεάνθους Ν. Τριανταφύλλου.)

Τὸ γῆρας ἔχει δύο βρακτηρίαι, τὴν μνήμη καὶ τὴν πείραν, ἐφ' ὧν στηριζόμενος προχωρεῖ ἀσφαλές-
στερον καὶ πολλαίκις ταχύτερον τῆς σφριγώτης νεότητος.

(G. V. Oertzen)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τινὰ ἀνακοίνωσιν γενομένην ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων συνεδριάσεων τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, βρογχὴ φύλλων ἔπεσε κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα ἐν Gomentry εἰς ἔκτασιν πολλῶν χιλιόμετρων. Ὁ καιρὸς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ἐξαιρετός· ὀλίγα νέφη εἰς μέγα ὕψος ἐκινουνοτο ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, κατ' ἀντίθετον δὲ διεύθυνσιν ἔπνευσε εἰς τὰ κατώτατα στρώματα τῆς ἀτμοσφαιρας μαλακῆ αὔρα. Ὑψηλὰ ὅσον ἐξικνεῖτο ἡ ὄρασις ἐφαίνοντο φύλλα ξηρά, ἅτινα κατέπιπτον βραδέως εἰς τὴν γῆν. Εἰκάζεται ὅτι ἡ παράδοξις ἐκείνη βρογχὴ προήρχετο ἐκ τυφῶνος, στροφοδινήσαντος εἰς μέγα ὕψος φύλλα συναρπασθέντα ἐκ τοῦ ἐδάφους.

Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν Ἰησοιτῶν ἐδημοσίευσεν περίεργον ἀπογραφικὴν σημείωσιν, καθ' ἣν τὸ διαβόητον ἐκεῖνο τάγμα, ἰδρυθὲν πρὸ 350 ἐτῶν, ἐχορήγησεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν 248 ἀγίους, 1500 μάρτυρας, 13 Πάπας, 60 Καρδινάλιους, 4000 ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους καὶ 6000 συγγραφεῖς. Νῦν ὑπάρχουσι ἐκ τῶν Ἰησοιτῶν 2500 ἱεραπίστολοι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ὑπὸ Ἰησοιτῶν ἐκδοθέντων βιβλίων εἶναι μέγας τὰ δὲ ἀντίτυπα αὐτῶν ὑπολογίζεται κατὰ ἑκατομύρια.

Ὁ ἔκτατος ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων τῆς ἐπαρχίας Χ. εἰσῆλθε εἰς ἐν τούτων ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ δημοδιδάσκαλος, κατὰ παράθεσιν πάντων τῶν κεινοσμῶν καὶ τῶν ὑπουργικῶν ἐγκυκλίων, ἔδειξεν ἀνηλεῶς ἕνα μαθητὴν. Μὴ ταραχθεὶς ποσῶς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ξένου ὁ δημοδιδάσκαλος ἐξηκολούθησεν τὸν δαρμὸν καὶ ὅτε ἐτελείωσεν τὸ ἔργον ἀπέπεμψε τὸν μαθητὴν, εἰπὼν « Πήγαινε τώρα νὰ εἰπῆς τῆς μάννας σου, πῶς καλοπέρατες ! »

Ὁ ἐπιθεωρητὴς ἐσκανδαλίσθη μεγάλως ἐκ τῆς πράξεως ταύτης καὶ ἰδίως ἐκ τῆς τελευταίας ἀνοικτεῖ καὶ ἀντιπαιδαγωγικῆς παραγγελίας. Ἐπετίμησεν πικρῶς τὸν δημοδιδάσκαλον, ὅστις ἀπαθῶς ἤκουε, καὶ κατέληξε λέγων·

« Πῶς θὰ ἀπολογηθῆτε ἂν οἱ γονεῖς τοῦ μαθητοῦ ὑποβάλλωσι παράπονα ; Ἄν ἔλθῃ ἡ μητέρα του πρὸς ἐμέ . . .

— Κρημνίστε τὴν ἀπὸ τὴν σάλα, κύριε ἐπιθεωρητά.

— Τί εἶναι αὐτά ! Ἄν ὁ πατὴρ του ἀναφέρῃ τὴν πράξιν εἰς τὸ ὑπουργεῖον . . .

— Ἐννοία σας καὶ ὁ πατὴρ δὲν ἔχει κἀνὲν παράπονον. Νὰ ἦσθε βέβαιος δι' αὐτό, διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ πατὴρ ! »

— Καλέ, δέν μου λέγετε πῶς γίνεται τὰ μαλλιά σας νὰ ἦναι ἄσπρα καὶ τὰ μουστάκια σας κατάμαυρα ; Μήπως τυχὸν τὰ βάζετε ;

— Ὅχι, ἀλλὰ τὰ μαλλιά μου εἶναι εἴκοσι χρόνια μεγαλείτερα ἀπὸ τὰ μουστάκια.